

**VÝZKUMNÝ A ŠLECHTITELSKÝ ÚSTAV
OVOCNÁŘSKÝ HOLOVOUSY s.r.o.**

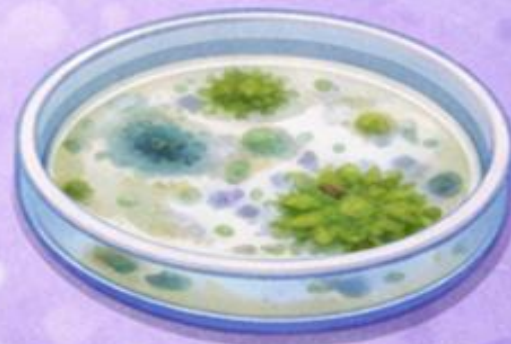
Patogeny rodu *Vaccinium* z hlediska legislativy, certifikační schéma

Mgr. Lucie Valentová, Ph.D.

7.10.2026

Obsah přednášky

1. Proč je zdravotní stav nutné legislativně řešit?
2. Předpisy
3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje
4. Certifikační schéma
5. Kategorie rozmnožovacího materiálu

1. Proč je zdravotní stav nutné legislativně řešit?

- **Rostliny jsou množeny vegetativně** – možný přenos virů, viroidů, fytoplazem, bakterií a hub.
- **Zdravotní stav matečných rostlin** může ovlivnit zdravotní stav celého potomstva
- **Legislativa kombinuje** - vizuální přehlídky, laboratorní testování a požadavky na produkční místo

Cílem je omezit riziko přenosu škodlivých organismů prostřednictvím rozmnožovacího materiálu.

2. Předpisy

ČR

vyhláška č. 96/2018
Sb.

EU

2016/2031 + 2019/2072
+ 2014/98/EU

EPPO

PM 4/18(1)
certification scheme

- **Vyhláška č. 96/2018 Sb.** upravuje uznávání množitelských porostů, rozmnožovací materiál ovocných rodů a jeho uvádění do oběhu; aktuální znění je platné od 31. 7. 2025.
- **Předpisy EU** stanovují harmonizované požadavky na zdravotní stav a fytosanitární režim; v roce 2025 byly požadavky pro rostliny rodu *Vaccinium* aktualizovány.
- **EPPO PM 4/18(1)** je odborný certifikační standard – není sám o sobě českým právním předpisem.

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

- Testuje se dle **Vyhlášky 96/2018 Sb.**
- **Příloha č. 1:** Seznam RNŠO, ohledně jejichž výskytu se musí provádět vizuální přehlídka a v případě pochybností odběr vzorků a testování
- **Příloha č. 2:** Seznam RNŠO, ohledně jejichž výskytu se musí provádět vizuální přehlídka a ve vhodných případech odběr vzorků a testování rozmnožovacího materiálu

Vyhláška č. 96/2018 Sb.

Vyhláška o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-96>

Částka	49/2018
Platnost od	05.06.2018
Účinnost od	20.06.2018

Aktuální znění 31.07.2025

96

VYHLÁŠKA

ze dne 24. května 2018

o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 3 odst. 2, 5, 6 a 8, § 3d odst. 6, § 4 odst. 7 písm. a), § 5 odst. 8 písm. a), b), d) a i), § 7 odst. 6 písm. a) až d) a g) až j), n), zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. zákona č. 295/2017 Sb., (dále jen „zákon“):

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

Příloha č. 1

➤ Bakterie

- *Agrobacterium tumefaciens*

➤ Houby a řasovky

- *Diaporthe vaccinii* Shear
- *Exobasidium vaccinii* (Fuckel) Woronin
- *Godronia cassandrae* (anamorfa *Topospora myrtilli*) Peck
- *Pucciniastrum minimum* Sydow & P. Sydow

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

Příloha č. 2

➤ Houby a řasovky

- *Phytophthora ramorum*

➤ Viry

- blueberry mosaic associated virus (BlMaV; druh *Ophiovirus vaccinii*)
- blueberry scorch virus (BlScV; druh *Carlavirus vaccinii*)
- blueberry shoestring virus (BSSV; druh *Sobemovirus BSSV*)
- blueberry red ringspot virus (BRRV; druh *Soymovirus maculavaccinii*)
- blueberry shock virus (BlShV; druh *Ilarvirus BSV*)
- tomato ringspot virus (ToRSV; druh *Nepovirus lycopersici*)
- tobacco ringspot virus (TRSV; druh *Nepovirus nicotianae*)

➤ Fytoplazmy

- *Candidatus* Phytoplasma asteris (skupina 16SrI)
- *Candidatus* Phytoplasma pruni (skupina 16SrIII)
- cranberry false blossom phytoplasma (skupina 16SrIII)
- *Candidatus* Phytoplasma solani (skupina 16SrXII)

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

➤ blueberry mosaic associated virus (BIMaV)

- V ČR se vyskytuje
- Přenos rozmnožovacím materiálem
- Detekce viru PCR

➤ blueberry scorch virus (BIScV)

- V ČR nebyl výskyt potvrzen
- Přenos rozmnožovacím materiálem a mšicemi
- Detekce viru PCR
- EPPO A2 list

➤ blueberry shoestring virus (BSSV)

- V ČR nebyl výskyt potvrzen
- Přenos rozmnožovacím materiálem a mšicemi
- Detekce viru PCR + ELISA (Agdia)

Foto: Martina Rejlová

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

➤ blueberry red ringspot virus (BRRV)

- Vyskytuje se v ČR
- Přenos rozmnožovacím materiálem
- Detekce viru PCR

➤ blueberry shock virus (BShV)

- V ČR nebyl výskyt potvrzen
- Přenos rozmnožovacím materiálem a pylem
- Detekce viru PCR + ELISA (Agdia)
- EPPO A2 list

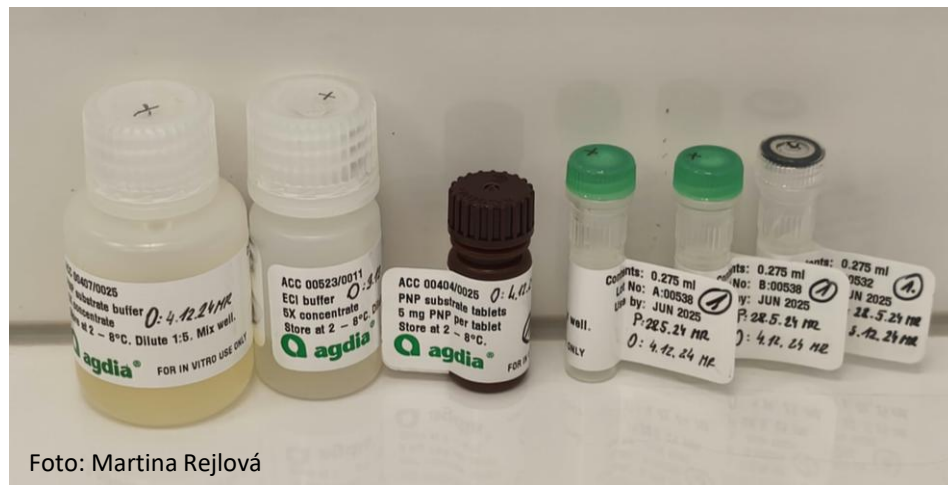

Foto: Martina Rejlová

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

➤ tomato ringspot virus (ToRSV)

- V ČR nebyl výskyt potvrzen
- Přenos rozmnožovacím materiálem a háďátky
- Detekce viru PCR + ELISA (Bioreba)
- EPPO A2 list

➤ tobacco ringspot virus (TRSV)

- V ČR nebyl výskyt potvrzen
- Přenos rozmnožovacím materiálem a háďátky
- Detekce viru PCR + ELISA (Bioreba)
- EPPO A2 list

Zdroj: bioreba.ch/bioreba.aspx

3. Co se u rostlin rodu *Vaccinium* testuje

- Výskyt fytoplazem uvedených ve vyhlášce 96/2018 Sb. nebyl v ČR u rodu *Vaccinium corymbosum* potvrzen
- Přenos rozmnožovacím materiálem a křísy
- Detekce PCR

Foto: Ken Childs, Hoppers of North Carolina

Onemocnění blueberry stunt (BBS), původcem je ***Candidatus Phytoplasma asteris*** (skupina 16SrI) způsobuje zakrslý růst rostlin, zkrácená internodia, miskovité prohnutí listů a žloutnutí pletiv mezi žilkami (B), primární přenos křísy (A)

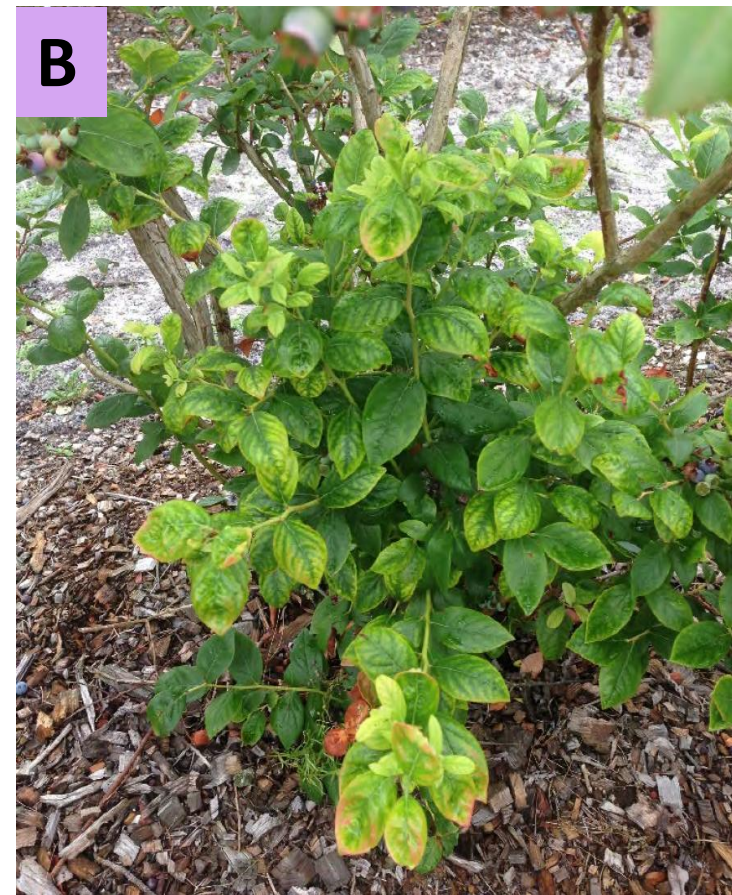

Foto: J. Haralson, P. M. Brannen, J. Oliver (University of Georgia)

4. Certifikační schéma

Kandidátní rostlina (KR)

Testování KR laboratorními metodami

Založení nové KR (udržování v karanténě)

Testování KR na dřevitých indikátorech

Udržování rozmnožovacího materiálu v TI

Udržování rozmnožovacího materiálu v PI

Produkce certifikované sadby, školka

5. Kategorie rozmnožovacího materiálu

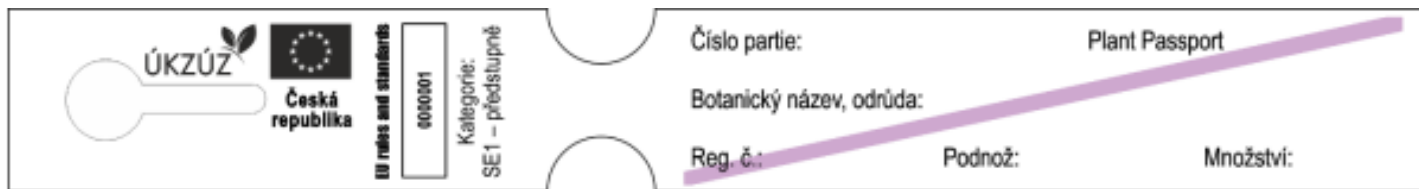
- Rozdílné požadavky na testování pro jednotlivé kategorie rozmnožovacího materiálu
 - **rozmnožovací materiál předstupně** - začátek systému, nejvyšší důraz na identitu, zdravotní stav a dohled
 - **základní rozmnožovací materiál** - odvozený od matečných rostlin s vysokým zdravotním standardem; pokračuje pravidelná kontrola
 - **certifikovaný rozmnožovací materiál** - materiál určený k produkci rostlin pro trh, s definovanými požadavky na zdravotní stav
 - **konformní rozmnožovací materiál** - samostatný režim s nižšími požadavky než certifikovaný materiál

Čím výše v systému, tím přísnější kontrola

5. Kategorie rozmnožovacího materiálu

Rozmnožovací materiál předstupně

- Označení SE, Superelita
- Rostliny uchováváme v technickém izolátu
- Vizuální přehlídky 2x ročně
- První odběr a testování 5 let po uznání, následně v pětiletých intervalech dle přílohy č. 2
- V případě pochyb testujeme dle přílohy č. 1
- Návěsky pro kategorie předstupňů tiskne Oddělení trvalých kultur ÚKZÚZ

The diagram shows a template for a Plant Passport label. It is divided into two main sections by a vertical line. The left section contains the ÚKZÚZ logo, the Czech Republic flag, the text 'EU rules and standards', a box for '0000001', and 'Kategorie: SE1 - předstupně'. The right section contains fields for 'Číslo partie:', 'Botanický název, odrůda:', 'Reg. č.:', 'Podnož:', 'Množství:', and 'Plant Passport'.

Zdroj: https://ukzuz.gov.cz/public/portal/ukzuz/-q459143---E43wq-ne/oznacovani-rozmnozovaciho-materialu?_linka=a304511

5. Kategorie rozmnožovacího materiálu

Základní rozmnožovací materiál

- Označení E, Elita
- Rostliny uchováváme v prostorovém izolátu
- Vizuální přehlídky 2x ročně
- Odběr a testování při pochybnosti o RNŠO uvedených v přílohách 1 a 2
- Produkce rozmnožovacího materiálu musí probíhat v oblastech prostých TRSV a ToRSV nebo v místech, kde v posledním vegetačním období nebyly pozorovány jejich příznaky a kde byly všechny rostliny s příznaky v okolí odstraněny a zničeny.
- Návěsky pro kategorii základní materiál tiskne Oddělení trvalých kultur ÚKZÚZ

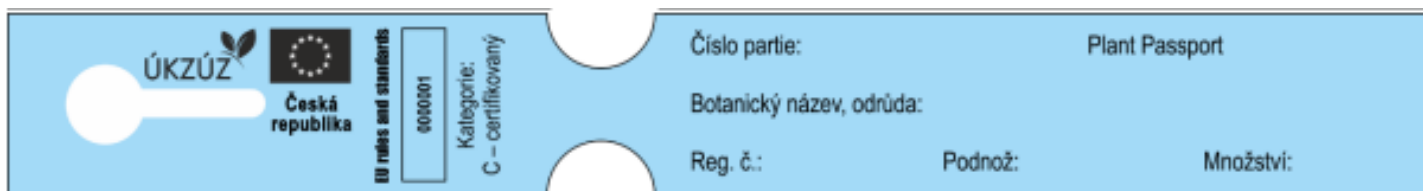
 ÚKZÚZ Česká republika EU rules and standards 0000001 Kategorie: E - základní	Číslo partie:	Plant Passport
	Botanický název, odrůda:	
Reg. č.:	Podnož:	Množství:

Zdroj: https://ukzuz.gov.cz/public/portal/ukzuz/-q459143---E43wq-ne/oznacovani-rozmnozovaciho-materialu?_linka=a304511

5. Kategorie rozmnožovacího materiálu

Certifikovaný rozmnožovací materiál

- Označení C
- Vizuální přehlídky 1x ročně
- Odběr vzorků a testování se provádí v případě pochyb výskytu patogenů uvedených v přílohách č. 1 a 2
- Produkce rozmnožovacího materiálu musí probíhat v oblastech prostých TRSV a ToRSV nebo v místech, kde v posledním vegetačním období nebyly pozorovány jejich příznaky a kde byly všechny rostliny s příznaky v okolí odstraněny a zničeny.
- Tisk návěsek si zajišťují sami certifikovaní školkaři a dodavatelé podle přesně daného úředního vzoru.

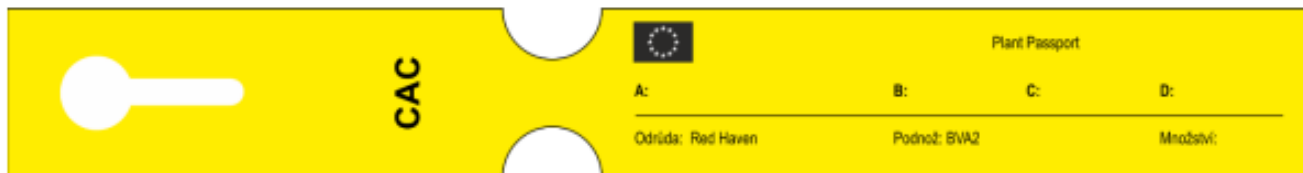

Zdroj: https://ukzuz.gov.cz/public/portal/ukzuz/-q459143---E43wq-ne/oznacovani-rozmnozovaciho-materialu?_linka=a304511

5. Kategorie rozmnožovacího materiálu

Konformní rozmnožovací materiál

- Označení CAC
- Vizuální přehlídky 1x ročně
- Testování se provádí v případě pochyb výskytu patogenů
- Produkce rozmnožovacího materiálu musí probíhat v oblastech prostých TRSV a ToRSV nebo v místech, kde v posledním vegetačním období nebyly pozorovány jejich příznaky a kde byly všechny rostliny s příznaky v okolí odstraněny a zničeny.
- Příznaky výskytu organismů TRSV a ToRSV byly za poslední ukončené vegetační období pozorovány nejvýše u 2 % rozmnožovacího materiálu
- Tisk návěsek si zajišťují sami certifikovaní školkaři a dodavatelé podle přesně daného úředního vzoru.

Zdroj: https://ukzuz.gov.cz/public/portal/ukzuz/-q459143---E43wq-ne/oznacovani-rozmnozovaciho-materialu?_linka=a304511

**Děkuji
za
pozornost**